

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо дисертації Літошко Святослава Володимировича на тему: «Удосконалення елементів технології вирощування соняшнику в умовах Південного Степу України» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 – Агрономія.

Загальна характеристика здобувача та виконання освітньо-наукової програми.

Літошко Святослав Володимирович має п'ять дипломів про вищу освіту. У 1998 році закінчив навчання у Донецькому державному університеті та отримав диплом за спеціальністю «Економіка підприємства». У 2006 році закінчив навчання у Міжрегіональній академії управління персоналом та отримав диплом за спеціальністю «Правознавство». У 2013 році закінчив навчання у Дніпропетровському державному аграрному університеті та отримав диплом за спеціальністю «Харчова технологія та інженерія». У 2015 році закінчив навчання у Дніпропетровському державному аграрно-економічному університеті та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Технології зберігання і переробки зерна». У 2016 році закінчив навчання у Дніпропетровському державному аграрно-економічному університеті та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Садово-паркове господарство».

1990 по 2023 працював машиністом тістомісильної машини Софіївського Хлібокомбінату, директором ТОВ «Дунай» та ТОВ «Луч», заступником директора та директором ДП ДАК «Хліб України», комерційним директором ТОВ «Сапфир-Плюс», начальником державної інспекції сільського господарства в Дніпропетровській обл., провідним агрономом та в. о. директора Державного підприємства «ЦСЕНСМ», заступником начальника головного управління Держпродспоживслужби в Одеській обл.

З серпня 2023 р. і по теперішній час логіст в товаристві з обмеженою відповідальністю «ТАЛЛІ ЛОДЖИСТІКС»

Впродовж навчання у аспірантурі Літошко С. В. повністю виконав навчальну програму. Позитивно склав іспити та залік із дисциплін навчального плану підготовки аспірантів. За період роботи над дисертацією аспірантом було сплановано, підготовлено та виконано польовий дослід. Проведені супутні лабораторні дослідження. Систематизовано і математично опрацьовано цифровий матеріал польових та лабораторних досліджень. Результати перехідних етапів роботи щорічно доповідалися та обговорювалися на засіданні вченої ради Інституту олійних культур.

Актуальність теми дисертаційної роботи. Актуальність теми полягає у вивченні та встановленні взаємного впливу рівня мінерального живлення та дії регуляторів росту за різних систем основного обробітку ґрунту на процеси росту, розвитку та формування продуктивності соняшнику в умовах Південного Степу України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами. Науково-дослідна робота виконана за завданнями тематичних планів та у рамках

наукових тем Інституту олійних культур НААН, яку виконували за державною програмою наукових досліджень ПНД 15 «Теоретичні основи селекції сортів, ліній і гібридів олійних культур, науково-методичні засади підвищення їх насінневої продуктивності та технології виробництва» ("Олійні культури"). Завдання 15.01.00.11.П «Розробити агротехнічні заходи підвищення продуктивності соняшнику за рахунок оптимізації системи обробітку ґрунту, мінерального живлення у поєднанні з мікробіологічними препаратами в посушливих умовах Степу України» (№ державної реєстрації 0116U003076)

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого завдання з розроблення та удосконалення агроприймів вирощування сучасних гібридів соняшнику, які дозволяють підвищити їх продуктивність у Південному Степу. Уперше в умовах Південного Степу України: встановлено особливості росту і розвитку рослин соняшнику за різних систем основного обробітку ґрунту, доз мінеральних добрив та регуляторів росту; виявлено вплив елементів технології вирощування на функціонування фотосинтетичного апарату посівів соняшнику та накопичення сухої речовини; встановлено особливості формування елементів структури врожаю та якості насіння залежно від додаткового живлення та системи основного обробітку ґрунту; обґрунтовано економічно та енергетично доцільні елементи підвищення урожайності та якості насіння соняшнику. Удосконалено окремі елементи технології вирощування соняшнику, що на основі їх оптимізації надало можливість збільшити врожайність та покращити якість насіння в умовах Південного Степу. Набули подальшого розвитку наукові положення щодо підвищення продуктивності соняшнику, основою яких є комплексне застосування елементів технології, а саме: системи основного обробітку ґрунту, дози мінеральних добрив та регуляторів росту.

Наукове та практичне значення дослідження. У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення важливої наукової задачі, яка полягає в науковому обґрунтуванні та оптимізації агроприймів вирощування соняшнику з метою підвищення його продуктивності з урахуванням реакції гібриду на системи основного обробітку ґрунту, застосування мінеральних добрив та регуляторів росту у Південному Степу України.

За результатами досліджень удосконалено окремі елементи технології вирощування соняшнику, що забезпечують врожайність насіння – 3,24–3,46 т/га, збір олії – 1309–1379 кг/га і умовно чистий дохід – 54314–57059 грн/га.

Виробничу перевірку отриманих даних і впровадження розроблених елементів технології вирощування соняшнику проведено у 2019 р. на полях С(Ф)Г «Таврічеське» (Оріхівський район, Запорізька область) на площі 45 га, у 2020 р. на полях ТОВ «Розумівське агро» (Запорізький район, Запорізька область) на площі 37 га та у 2021 р. на полях ТОВ «Таврічеське МБ» (Веселівський район, Запорізька область) на площі 24 га.

Результати виробничої перевірки підтвердили високу ефективність запропонованих елементів технології вирощування соняшнику, за яких чистий прибуток становив відповідно 15624, 13465 та 28970 грн/га.

На основі проведених досліджень підготовлено і видано науково-практичні рекомендації «Удосконалена технологія вирощування гібридів соняшнику в умовах Південного Степу України» (Запоріжжя, 2020).

Повнота викладення матеріалу дисертації в наукових публікаціях. За темою дисертації опубліковано 19 наукових праць, з яких 8 статей у наукових фахових виданнях України, 9 тез наукових доповідей, 1 стаття у науково-популярному виданні та 1 науково-практичні рекомендації. Аналіз наукових робіт здобувача, дає можливість стверджувати, що основні положення дисертаційної роботи є оригінальними, висновки та рекомендації достатньою висвітлені у наукових виданнях.

Ступінь обґрунтованості наукових положень. За результатами опрацювання 231 джерел Літошко С. В. було узагальнено світовий досвід вирішення поставлених завдань з оптимізації агроприймів вирощування соняшнику, а саме системи основного обробітку ґрунту, застосування мінеральних добрив та регуляторів росту рослин. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується логікою подання матеріалу дисертаційної роботи, послідовністю розв'язання поставлених завдань, репрезентативністю експериментальних досліджень, широким висвітленням проміжних результатів у наукових публікаціях, успішній апробації результатів в умовах виробництва. Зроблені узагальнення та висновки базуються на статистично достовірних залежностях.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність установленим вимогам щодо оформлення. Мета роботи відповідає назві дисертації, а висновки та пропозиції відповідають поставленим завданням. Зміст рукопису має завершений характер. Шляхи вирішення поставлених завдань та обґрунтованість висновків висвітлено у п'яти розділах. Рукопис дисертації оформлений згідно з діючими вимогами.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Літошко Святослава Володимировича «Удосконалення елементів технології вирощування соняшнику в умовах Південного Степу України» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 – Аграрні науки та продовольство, за спеціальністю 201 – Агрономія за актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною та практичним значенням відповідає діючим вимогам та може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Науковий керівник:
завідувач відділу агротехнологій та
впровадження Інституту олійних
культур НААН України,
доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник

Підпис О.І. Полякова засвідчують
провідний інспектор ВК ІОК

О.І. Поляков

О.І. Жигунова